

Entered as Second Class
Master Genl. Post Office,
Ottawa, Ontario, Canada
An Independent Journal,
published twice a week
in English and Magyar
languages. Circulation
in the 9 Provinces of
the Dominion of Canada
and largest of all
Hungarian Papers within
the entire British
Empire.
Printed and published at
its Office and place of
business 375 Hargrave at
WINNIPEG, Man.
by the Canadian
Hungarian News Co.
Yearly Subscription \$5.
To Foreign Countries \$7.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALDERA
CHEFFA
CROWLAND
FOOD CITY
PORT BIRCH
PORT WILLIAM
SALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATSFORD
NIAGARA FALLS
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

TWO CENTS PER COPY

Kanadai Magyar Újság

Twice a Week

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

Coast to Coast

Az egyetlen kettős
hetenként megjelenő
független magyar sajtó
Kanadában. Az Angol Biro-
dalom legelterjedtebb
magyar nyelvű hírlapja,
amely mindenkor Szat-
tanlól védi meg az ide-
genbe szakadt magyar-
ság érdekeit és a kana-
dai polgárokat megillető
jogokat igyekszik kivív-
ni minden honfitárunk
számára.
"Kanadai
Magyar Újság"
Előfizetési díj egy évre:
\$2.00. Az Őszig 66
könyvre egy évre \$3.00.
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal 375 Hargrave st.
WINNIPEG, Man.

VOL. XI. EVFOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG, MAN.

1934. TRIANON 15. JULIUS 13 PÉNTEK

No. 56 SZAM.

POLITIKAI HUZA-VONA KÉSLELTETI A B.N.A. REFORMJÁT

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

N. B.

Majdnem akkora, mint Franciaország; tengerpartja 600 mérföld.

amerikai határra, mert elmulasztotta bejelenteni, hogy a No.1. országuton végigszámulgva Calgaryba szándékozik utazni.

ANTIGONISH

mellett három mérföldes távolságban lángborult a South River völgyének erdősege. A nagy szárazság és a kukta teljes kiapadása miatt a környékbeli farmerek ugyancsak tehetetlenek az elemi csapással szemben.

Sask.

21 évvel ezelőtt még a North-West Territóriához tartozott.

Que.

A legtöbb vaját termelő tartomány, közel 1,400 teleppel.

SPIRITWOOD

magyarlakta északi telep körzetében Belbutte mellett sajnálatos szerencsétlenség történt. Egy Bergen nevű skandináv farmer feleségére írták közben ráesett egy hatalmas fatörzs és a szerencsétlen aszszony holtan rogyott össze. — Pinkham mellett egy legelésző lo agyonrugta Wilson farmer tulj közeli merészkedő fiátját.

CHARLESBURG

állatkertjében kavicsot dobált a főlkára egy kis francia flu. A hatalmas állatnak egy kavics éppen a halántékát érte s mire állatorvost hívtak, a főka kiszenvedett.

Alta.

1/4 millió 10, 850 ezer birka és 1 1/4 millió sertésállományával vezet.

Ont.

Ércbányából több mint egy billió dol-
lárnyi kincset hoztak felismer.

CALGARY

az idén kedvezőtlen körülmények között kezdte meg a hagyományos vadló megülései versenyt. Az első napon három súlyos, köztük egy halálos sebesült tapasztotta meg a "cowboy"-ok sorait. — A Coronation melletti egyik ranchen gyakorlatozás közben levetette a broncho lovasát, aki belehalt sérülésébe.

Man.

4,304 lakójába 160 ezer tanuló jár évente.

B. C.

Kikötőt évente 89 ezer görös keres fel.

Tatarozzák az NRA-t

MEGSZABADITJÁK BÉKLYÓITÓL A MAGANGAZDALKODÁST — HODÍTÓ TÖREKVÉSEK HELYETT NEMZETKÖZI MEGEGYEZÉST KERES ROOSEVELT — FOKOZATOSAN LÉPITI AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK AZ AMERIKAI IPART FOJTÓGATÓ VÁMFALAKAT

BEDAUX francia felfedező és óriási traktor-karavánja British Columbia területére érkezett. A rengeteg pénz felemészítő expedíció Fort St. John irányában halad tovább, hogy pontos térképeket készítsen Kanada ezen nagyrészt még felmérten északi ösvényjáról.

A hét közepén érdekes változások mentek végbe az Egyesült Államok fővárosában, ahonnan a "kék sas" jelvény névben olyan mélyreható kitérletezéseket irányít az amerikai kormány amire a földrés felfedezése óta nem volt példa. Roosevelttől előző Hawai szigetere utazása, valamint Johnson NRA diktátor nagyszabású nyári körutja ugyanis korántsem jelenti azt, hogy Washington hivatalnokai egész nyáron a lábukat lógatásztadják a Potomac folyóba. Sőt, újabb törvény-tatarozási mód-szerekkel szándékoznak meghosszabbítani az eddigi rendelkezések életképességét.
Messezse kiható következménye lehet annak az új tervezetnek, mely a National Recovery Administration név alatt összefoglalt törvényeket akként módosítaná, hogy a magángazdálkodás lélekzethez juthasson és mindaddig függetlenül intézkedhessen, míg meg nem szegi a munkávédelmi és a köz érdekeket szolgáló szabályokat. Kanadára is kihatás lehet annak a másik újszerű megmozdulás-

SZEPTEMBERRE HALASZTOTTÁK A STEVENS-BIZOTTSÁG ÜLÉSEIT — NEM MERI A NAGYTÖKEKESK DARAZSFÉSZKEIT MEGBOLYGATNI A KORMÁNY? — ARSZABALYOZÁST IGERNEK A FARMEREK ALTAL FOGYASZTOTT IPAR-CIKKEK PIACAN — TETTEKET KÖVELT AZ ORSZÁG A VISSZALATOK HASZTALAN KIHUZASA HELYETT

A kanadai angol újságíró-gárda egyik világlátót, éleseműl reményege toliból közölték alábbi cikkünket, mely a nagy lapokat is megéleve, először a "mi lapunk" hasábjain jelenik meg. Charles J. Woodworth — aki nem tévesztendő össze a CCF szakállas veszérével — legutóbb Magyarországon is járt és a tanulmányutjáról visszatérőben s óhazai tapasztalatairól is elsőnek e hasábjain fog beszámolni.

Charles J. Woodworth

Megírta a "Kanadai Magyar Újság", hogy a birodalmi kormány nyeresékes-ellenőrző bizottsága a parlamenti szűnet ideje alatt is folytatni fogja üléseit és még az ősz folyamán törvényjavaslattal lép a parlament elé, mely egyszer és mindenkorra megszüntetné a termelők és az ipari munkásság kizsákmányolását. Ezzel szemben az a hír terjedt el Ottawában, hogy csak szeptember közepén kezd ismét munkába a "Price Spread Committee", hogy még az őszi képviselőházi ülésnek előtt befegyje a kihallgatásokat és ezek alapján Stevens kereskedelemügyi miniszter megtehesse bejelentését az országban.

Ottawában a befenntések tudják, hogy Bennett miniszterelnök és kormánya nem két, hanem egyszerre több legyet igyekszik agyonütni ezzel az élethevágó kérdéssel, melynek nagy horderejű kihatása lesz Kanada egész jövőjére. A "Marketing Act" és a "Farm Debt Relief" csupán bevezetői ennek a törvényes alkotmány-reformnak, mely kétségtelenül a British North America Act sokat vitatott részletek megváltoztatását fogja eredményezni.

Nem csoda tehát, ha Kanada magyarsága is csodálkozással fog értesülni arról, hogy a Stevens-vizsgálóbizottság csak szeptember közepén ül össze ismét s addig a derék hónapjáig nyaralnak. Mondanunk sem kell hogy ezt joggal veszik zokon azok, akiket közvetlenül érdekel ennek az ügynek az elintézése. Ami érthető is, meri hiszen úgy a farmer, mint a munkás nem élhet addig a levegőből, amíg az ottawai politikuskoknak úgy tetszik, hogy végre-valahára csinálnak is valamit.

A ravaszág csak az a dologban, hogy Bennetnek túlságosan kényelmesen valósítják meg ezeket a gyors cselekvést követelő intézkedéseket. Ennek sem az a magyarázata, mintha a kormány tagjaiban nem volna elég munkakészség vagy lendület. A politika: ez a sokak által átkozott büvös szó az, amely bizonyos előre meghatározott sorrendben vonultatja fel a minden józan ember által követelt reformokat és akként igyekszik beállítani mindent, hogy megragadja annak idején a — szavazók érdeklődését.

Tetteket vár az ország népe, különösen azok után, hogy a Stevens-bizottság ülései során "kibújat a szeg a zsákból". Addig is sejtette minden szegény ember, hogy "baj van valahol a kréta körül" — azóta azonban egész nyilvánvalóvá vált, sőt maga a kormány is kénytelen beismerni, hogy a közvetítő kereskedelem lenyuzza a bőrt úgy a termelőről, mint az iparosról, aki azután a munkás béréből igyekszik a rossz üzlet veszteségét bevasalni.

Mert mi tagadás, minden kormányintézkedés mögött a közlelő választás állóba kandikál ki. Ennek tudható be, hogy a legkisebb igazságtalanságokat a birodalmi választások kiírása előtt közvetlenül akarják orvosolni, hogy az azután mintegy injekcióként felvillanyozza a beteg közgazdaságot s a kormány

zászlaja alá sorakoztassa a szavazók tömegeit (?). Ugyancsak a választás közeledte magyarázza meg azt is, hogy a nagy olaj-, automobil-, papir-, áramtermelő-, gabonakereskedelmi- és bányavállalatokat csak úgy "szőr mentén" kezelik, ami kétségkívül kedvező nyomatot fog hagyni a bizonytalanon kiürült pártkaszákban.

A munkásság kihasználása ellen hozandó intézkedéseket a nyári szünetre való hivatkozással, politikai taktika kedvéért halogathatják ugyan ideig-óráig, az azonban nyilvánvaló, hogy még ez a kormány minden el fog követni, hogy a nyilvánosságra került bűnök megismétlésének elejét vegye. Az már más lapra tartozik, hogy főleg a választási hangulat "megfelelő" előkészítése húzódik meg a reform-tervek mögött, sokkal inkább, mint a letergyolódott tömegek érdekeit meghallgatása a nagytoke kapzsi urhatnomságával szemben.

Igy bizonyosnak látszik, hogy le fogják szállítani a gazdasági gépek szinte megfizethetetlen árait is, továbbá országosan rendszabályozni fogják az állat-értékesítést. Ipari terven pedig a ruhagyárak, közzükségleti cikkeket előállító iparágak alkalmazottainak éh-bérért kiserlik meg előszörban emberségszerű szolgálatra emelni. Már hogy ez mennyiben sikerül, az nem kizárólag a törvény jószágán, hanem annak keresztülvitelén múlik.

Mindezeketán jobban és jobban fel előtérbe a British North America Act régóta hangoztatott megváltoztatásának kérdése. A kanadai alkotmány ezen aranybulla egy ugyanis túlságosan szétdarabolja az ottawai kormány intézkedési jogát és olyan kérdésekben is az egyes tartományokra hárítja a felelősséget, ahol feltétlenül központi irányításra volna szükség. Így többek között az egész relief-probléma, a munkásság bér- és dolgozói létevel kapcsolatos panaszainak országos és egységes rendezése is csak a BNA törvény módosítása után lehet remény.

Nem sikerült a franciák szemfényvesztése

ANGLIA NEM HAJLANDÓ TAMOGATNI A FRANCIA-PANSZLÁV PAKTUMOT — BARTHOU BELGRÁDI KARDCSORTÉTESE ELLENÉRE BERLINNEK KACÉRKODNAK A SZERBEK — PRAGA KÉNTELESEN FIGYELMEBE VENNİ A FÖLDRAJZI ADOTTSAKOKAT — ÉHINSÉG RUSZINSZKONAL, FORRADALMI HANGULAT OLAHORSZÁGBAN

Elsődleges cikkben számoltunk be július elején arról, hogy Barthou francia külügyminiszter olyan megdöbbentően nyilatkozatot tett Belgrádban, ami minden más országban élénk visszatérést keltett. A világ-háborút előidéző szárazjövő gyilkosság huszadik évfordulóján jelentette ki ugyanis Barthou, hogy Franciaország fegyverrel is hajlandó a kiséntant segítségére sietni, ha a jelenlegi országhatárokat bármilyen "veszedelem" fenyegetné.

A diplomáciában annyira ügyeskedő franciák ezuttal alapos baktól lettek, mi több, nem is egyet! Barthou kijelentésére mintegy válaszul Nagybritánia néhány napra rá hivatalosan közölte a nagyvilággal, hogy semmiféle szövetség nem fűzi Franciaországhoz és ilyen megkötéséről nem is lehet szó a jövőben. Ugyanezkor maguk a szerbek is átjelentek a francia külügyminiszter politikájával szemben,

aminek magyarázata felettébb érdekes, különösen magyar szempontból.
Tudvalevő, hogy Franciaország már a háború előtt is nagy összegű "kölesont" folyósított Oroszországnak ösztökélésére Szerbiának. Akkor is a németek körükérítésének gondolata nyitotta meg a takarékos franciák bukszáját s a háború után is ugyancsak a németek bosszútól való rettegése küldötte Párisból Belgrád felé a frankot, fegyvert, ágyut, municiót, tankokat és repülőgépeket. A gall ravaszág azonban túljárt a balkáni alamsziszg, mely a szláv öncélúság érdekében feláldozza a legjobb barátot is.

Alig két héttel Barthou belgrádi látogatása után nyilvánvalóvá vált, hogy teljesen hiábavaló volt a nagy költséggel megrendezett barátkozási körút. A francia külügyminiszter megrázta ugyan csontos öklét a retizló ellen, de kardcsorté-

sen kívül mást nem tudott nyújtani. Hogy az oláhok telhetetlenül akarják a szerb és a szerb az a fajta, mely az egész kart, sőt a fejet is akarja, amint kiusztat ajánlanak fel neki. Megtörtént tehát a párisi külpolitika nagy tragédiája: a fégyverbarátság helyett a németek ölébe csuszították a diadalittas Nagyszerbiát.

A szerbek ugyanis azt várták, hogy Barthou határozott kijelentést tesz a Habsburg-restauráció ellen, amitől annyira borzálók a háta a kisanatnak. Midőn Gömbös magyar miniszterelnök, — aki közudomásulag egész közéleti pályáján ellemezte a Habsburg-királyság visszaállítását — legutóbb megnyugtatta a magyar legítimistákat, hogy a királyság betöltésének is el fog következni egyszer az ideje: az egész kisanatnyűzősögni kezdett, mint a hangyagoly, melybe beleléptek. A

Terror tartja rettegésben a félvilágot

RENGETEG EMBERÉLET VESEZETT AZ AMERIKAI MUNKÁS-HARCOKBAN — HITLER MAJDNEM ÉLETÉVEL FIZETTET A MUNCHENI KIVÉZÉSEKÉRT — 220 SZTRÁJKOLÓ BOLSEVIKOT GYLKOLT LE EG Y VÖRÖS NŐ-RENDŐR — HOLLANDIA FŐVÁROSÁBAN MEGISMÉTLŐDNEK A BÉCSI ESEMÉNYEK — FORRONGÁSTÓL FELVE FEGYVERKEZIK PARIS

Méltán irnak elítélőleg a lapok arról a szertelen vérontásról, melyet az erőszak uralma ugyiszólván az egész földkerekségen a közelmúlt hetek során meghonosított. Kanadában s az Óhazában szerencsére még egyetlen bűnyogi kivégzés sem történt ezen sorsdöntő napokban, melyek inkább hasonlítanak a Középkor legsötétebb vérengezeiséhez, mint a huszadik század második harmadának beköszönőjéhez.

csak úgy tudta megakadályozni a merényletet, hogy agyonlőtte a támadót. A még nagyon bizonytalan németországi helyzet elől Hitler állítólag egy földközi-tengeri halál-kirándulásra menekült, amit nem csupán orvosai tanácsolának neki, hanem azok is, akik a vérengző "Führer" távozásával remélik megnyugtatót a felizgatott német kedélyeket.

Kanadához legközelebb esvén az Egyesült Államok, a "nagy szomszéd" országában lezajló események érdekelhetik olvasóinkat leginkább a külföldi hírek közül. Sajnos a "félvilágosult" amerikaloknak is meggyűlt a bajuk és a testvérháború már olyan arányokat öltött, hogy ismét a Buffalo Bill idejére emlékeztet a "beláthatatlan vadászterületek" túlságosan mozgalmas élete — azzal a különbséggel, hogy bölények helyett most — emberekre vadásznak.

A párisi Havas távirati iroda jelentése szerint a muszkák is megirigyelték a németek öldök-
léseit. Legalábbis erre vall, hogy az Atrachan mellett egy óriási állami farm munkásainak éh-bér elleni lázadását páratlan embertelenséggel verte le a "Cseka" terrorcsapata. Állítólag egy női csendőrköml-szár parancsnoksága alatt 220 férfi-munkást gyilkoltak le egyetlen éjszaka és a gazdasági telep többi lakóját, szám szerint 700-at kancskuvál a Volga örvényeibe kergették az öregekkel és gyermekekkel együtt. A sötétség-leple alatt alig néhányan menekültek meg — hirtmondónak. Moszkvából érkezik a hír, hogy a magantulajdant el nem ismerő Szovjet egy orszot agyonlővetett — tolvajlásért.

A Dillinger-banda vérontásai és július 4-ike száz halottat követelő balesetei után a sztrájkoló munkásság találta magát szembe a katonasággal, miután a rendőrség már képtelen volt féken tartani az elkecsereedett elemeket. San Francisco kikötőjében sortűzet adott a karhatalom a raktarakat megtámadó piketelőkre és három munkás holtan, 32 lőtt sebbel, igen sok pedig könnyfakasztó gázoktól aléltan maradt a csatatér képt nyújtó rakparton.

Hollandia, ez a háboruban roppant vagyonra szert tett kis ország sem kerülhette el sorsát. Amsterdam főváros két negyedében is: Hordam-ban és Witteveen-ban felütötte fejét az uccal csatározások — sajnos manapság annyira divatos — ördöge. A munkanélküli segély csökkentése ellen tiltakozó tömeg törmelékekből épített embermagasságú fedezőket mögül tartotta vissza napok óta a kirendelt karhatalmat, két lidat félelettel, az épületek felgyújtását azonban idejében megakadályozták. A 12 emberélet követelő uccal harcra felbújt kommunista újságok elköszobta, a szerkesztőség tagjait börtönbe vetette a rendőrség.

Az Egyesült Államok több más nagy városában is komolyabb összetűzésre került a sor a sztrájkoló munkásság és a hatóságok emberei között. A Wisconsin állambeli Racine egyik gyára előtt úgy összeverték a piketelők a sztrájkortókat, hogy öt közülük aligha maradt életben. Ohio Cincinnati városának egyik szövőgyárát ezer sztrájkoló támadta meg s törte be az összes ablakokat. A dolgozó munkások közül itt is többen megsebesültek. New Jersey Bridgeton állomása mellett egyik nagy tehenészetében a farmmunkások két pártra szakadtak és csak karhatalommal tudták a verekedőket szétválasztani.

Páris aránylag szerencsésen uszta meg június 8-át, midőn 20 ezer volt frontorhos ünnepeget rendezett az Arc de Triomphen előtt elhaltolt. Ismeretlen Hős sirjának. A szocialista és kommunista 30 ezer főre becsült egyesült serege getverő ordítással igyekezett a kegyeleles ünnepséget megzavar-
ni, de a kirendelt több ezer fős rendőrség és katonaság mindkét tábort körülvette és megakadályozta, hogy öklökre menjenek a szélsőséges párti és testőrségeinek egyik tagja siak.

LEGUJABB HIREK

LEFEJEZTE egy nialcsyan szálló repülőgép a saskatchewan-i Mafford melletti országuton egy ukrán gazda feleségét. Yule pilóta, aki egész tőlen az 53-ik földrajzi szélességtől északra eleséget szállított az ottani te'pekere, egy bomb miatt nem vette észre a "buggy"-n hajtó asszonyt, aki ott a helyszínen kiszenvedett. Az egyik ágaskodó lovat is agyonütötte a gép futószekereze.
LONDONBA akarják a franciák áttenni a lészerelei konferencia szék-
helyét, miután Genfben teljes kudarcral végződött minden kísérlet. Újjában Németország békülékény hangokat penget, most viszont a franciák tetetik süketnek magukat. Olaszország diplomáciai mester-huzással kivihetné a tette-t az angol kormánnyal tárgyaló Barrou terveit, midőn tudni adta, hogy nem hajlandó eltérni haditengerészeti modernizálásióit.
EMELIK a pékek a kenyér árát Winnipegben, ahol Nyugat-Kanada termelésnek legnagyobb része piacra kerül. A szegény ember ezután nem vehet három egy-egy fontos cipőt 10 centért, hanem 124 kelt érte fizetnie, a finomabb kenyér ára pedig egy centtel emelkedett darabonként. A pékmunkások sztrájkja ezzel megszűnt, miután egyidejűleg teljesítették fizetésfelelő követeleéseiket.
ONTARIO vezet a hétvégéi közlekedési szerencsétlenségek sorában 6 halálos kimenetű balesettel. A tengerparti tartományokban 4, a prérin 2, Quebecben pedig 1 emberélet vesztett el nagyrészt vizgázatlanag következtében.